

Brabant plukt vruchten van samenwerking in bebouwd gebied

Uit onderzoek van het toenmalige ministerie van VROM blijkt dat in tien jaar tijd meer dan 100 miljoen euro valt te besparen door betere samenwerking op het gebied van riolering en zuivering. In Noord-Brabant is daar al veel ervaring mee opgedaan. De werkgroep Water in Bebouwd Gebied vervult een spilfunctie in kennisuitwisseling en samenwerking.

In Noord-Brabant volgen provincie, gemeenten, waterschappen en waterleidingmaatschappij de landelijke ontwikkelingen met grote interesse. In deze provincie wordt al jarenlang met succes samengewerkt in de waterketen. Een belangrijke rol hierin speelt de werkgroep Water in Bebouwd Gebied (WBG), die inmiddels meer dan tien jaar bestaat.

De werkgroep signaleert en agendeert ontwikkelingen, mogelijkheden en knelpunten in het stedelijk waterbeheer (beleidsmatig en qua uitvoering). Het begint met informatie-uitwisseling en in beeld brengen van (gezamenlijke) standpunten om het draagvlak voor maatregelen te vergroten. Van belang daarbij is om te weten welke voorstellen vanuit welk belang ingediend worden.

De basis vormt het streven naar een integrale benadering en de roep vanuit de samenleving en de politiek om meer samenwerking en efficiëntie in de waterketen. Aan bod komen de specifieke onderwerpen waarmee een organisatie worstelt. Hoe gaan andere partijen daarmee om en wat kan het waterschap of waterleidingbedrijf aan kennis en expertise inbrengen? Maar ook de keuzes van een waterschap, die invloed hebben op meerdere beleidsterreinen van een gemeente, zijn belangrijk om al in een vroegtijdig stadium te bespreken, zodat het later niet leidt tot onnodige discussies tussen waterschap en gemeenten.

Vergroting van het onderlinge begrip en een verdieping van kennis vormen de kernbegrippen van de werkgroep Water in Bebouwd Gebied. Hiervoor maakt de WBG gebruik van een virtueel kantoor (www.apenstaartje-brabant.nl) en wordt informatie via een digitale nieuwsbrief aan niet-leden verspreid.

Resultaten

Welke concrete resultaten zijn geboekt in die tien jaar? Dat is lastig aan te geven in een keten waarin veel draait om overleg, afstemming, organisatie, kennisuitwisseling, enzovoorts. Hieronder toch enkele voorbeelden.

KRW

In Brabant zijn goede ervaringen opgedaan met de gebiedsprocessen die per waterschap zijn opgezet voor de planvorming van de Kaderrichtlijn Water. De projectmatige samenwerking tussen waterschap en gemeenten zou eindigen bij de afronding van de KRW-planvorming. Op voorstel van de WBG hebben provincie, waterschappen en gemeenten besloten de gebiedsprocessen voort te zetten. De leden van de WBG 'voeden' de gebiedscommissies met

onderwerpen op het gebied van stedelijk water en de waterketen. In het gebiedsproces van Waterschap Aa en Maas zijn de uitwerking van het hemelwaterbeleid, de afzet van baggerspecie uit stedelijke waterlopen en proefprojecten voor overdracht van het onderhoud van stedelijke wateren aan de orde geweest. Bij Waterschap Brabantse Delta zijn onder andere de nieuwe Waterwet en het waterloket besproken, maar ook is informatie uitgewisseld over warmte/koudeopslag. Daarnaast is een aantal gemeenten in West-Brabant gezamenlijk aan de slag gegaan met het realiseren van een grondwatermeetnet. Bij Waterschap De Dommel is aandacht geweest voor doelmatig waterbeheer. Ook is daar het concept 'Waterrestaurant' ontwikkeld. Dit houdt in dat gemeenten kunnen kiezen uit een 'menu' waarbij Waterschap de Dommel fungeert als dienstverlenende partij.

Beleidskader verbreed GRP

Om de gemeenten in Brabant te ondersteunen bij de invulling van de nieuwe zorgplichten en de Wet gemeentelijke watertaken, heeft de WBG een handreiking voor het opstellen van Verbrede Gemeentelijke Rioleringsplannen opgesteld, het Beleidskader V-GRP Noord-Brabant. Het belangrijkste onderdeel van het beleidskader zijn de procesafspraken die er in vastgelegd zijn. Daarnaast bevat het een toelichting op inhoudelijke thema's (wettelijke, verplichte en facultatieve) die een plaats moeten krijgen in het V-GRP. Waterschap en provincie adviseren de gemeenten bij het maken van beleidskeuzes.

Alles bij elkaar moet dit leiden tot kwalitatief goede inhoudelijke plannen waarin niet alleen voor nu maar ook in de toekomst de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater voor de gemeente geborgd zijn. Inmiddels heeft bijna driekwart van de 68 Brabantse gemeenten een actueel V-GRP vastgesteld waarmee provincie en waterschap hebben ingestemd. In de loop van dit jaar zal iedere gemeente in Brabant een actueel V-GRP hebben.

Daarnaast ervaren gemeenten de actieve betrokkenheid en de rol van de provincie en het waterschap als positief. Het betreft niet alleen de inhoud, ook prijzen zij de ondersteuning bij de visievorming en de advisering over de (financiële) uitvoerbaarheid van het plan. Het beleidskader heeft ervoor gezorgd dat de waterbelangen in een V-GRP beter geborgd zijn. Ook op dit gebied is de samenwerking versterkt.

Stedelijk water-Mondriaan

Stedelijk water-Mondriaan is een overzicht van resultaten van een enquête die periodiek

wordt gehouden. Hierin worden allerlei aspecten van gemeentelijk waterbeleid 'gescoord'. Het betreft vragen over onder andere riolering, de aanpak van diffuse bronnen en puntbronnen, beheer en onderhoud, de stedelijke wateropgave en stedelijk grondwater. Dit overzicht fungeert als een soort benchmark waarbij gemeenten onderling kunnen worden vergeleken. Wie heeft veel aandacht voor water in bebouwd gebied en leidt die aandacht ook tot resultaten? In de praktijk zorgt deze benchmark ervoor dat gemeenten bij hun burens op bezoek gaan om te vernemen hoe zij het stedelijk waterbeleid vormgeven. In Noord-Brabant heeft Bostel de afgelopen twee enquêteperiodes het hoogste gescoord. De enquêteresultaten van 2010 worden binnenkort bekendgemaakt.

Ongezuiverde lozingen in buitengebied

De sanering van de ongezuiverde lozingen van huishoudelijk water in het buitengebied is in Noord-Brabant voortvarend opgepakt. Vanaf begin 2004 zijn gemeenten actief aan de slag gegaan met een grootschalige en collectieve aanpak van deze lozingen. Het enthousiasme was zelfs zo groot dat, waar aanvankelijk nog werd gehoopt op deelname van de helft van de gemeenten, uiteindelijk 60 van de 68 Noord-Brabantse gemeenten deelgenomen hebben. Het succes van de saneringsoperatie ligt niet alleen in de positieve effecten voor het milieu, maar zeker ook in de samenwerking. De gezamenlijke aanpak heeft in Noord-Brabant geleid tot de sanering van circa 12.000 ongezuiverde lozingen.

Veranderingen

De Unie van waterschappen en Vereniging Nederlandse Gemeenten streven in de (afval) waterketen structurele samenwerking op regionaal niveau na. De WBG is van mening dat de Brabantse werkwijze hiervoor een na te volgen voorbeeld kan zijn.

De provincie heeft in het verleden de rol van voorzitter en secretaris van de werkgroep op zich genomen. De reden is dat de provincie veel belang hecht aan een Brabantbrede samenwerking en kennisuitwisseling. In de zomer van 2010 hebben Provinciale Staten de Agenda van Brabant vastgesteld. Hierin heeft de provincie zich herbezonnen over haar rollen en taken. Dit betekent onder andere dat de provincie een andere rol gaat spelen in de werkgroep. Voor de toekomst ligt meer een regisserende rol naar waterschappen en gemeenten in het verschiet. Qua uitvoering zijn nu de waterschappen en de gemeenten aan zet. De provincie wil wel een betrokken partij blijven, maar alleen capaciteit en middelen inzetten op onderwerpen waar de provincie de meeste toegevoegde waarde heeft.

namens werkgroep Water in Bebouwd Gebied Karin Zwaga, voormalig voorzitter (Provincie Noord-Brabant)